

Klima- og miljødepartementet
Deres ref.: 23/5967

Oslo, 30.01.24

Høringssvar til høring for Klimautvalgets NOU 2023: 25 Omstilling til lavutslipp – Veivalg for klimapolitikken mot 2050

Vårgrønn viser til [høringsbrev](#) datert 31.10.23 der Klima- og miljødepartementet ber om vurderinger av Klimautvalgets NOU 2023: 25 «Omstilling til lavutslipp – Veivalg for klimapolitikken mot 2050».

Vårgrønns hovedinnspill:

- Vårgrønn mener at en forutsigbar og langsiktig satsning på havvind kan bidra til å understøtte flere av forslagene som Klimautvalget foreslår.
- Norsk havvind kan gi betydelige bidrag til ny kraft og utslippsreduksjoner både i Norge og i Europa.
- Elektrifisering med havvind har et stort potensial. Mulighetene for elektrifisering av nærliggende olje- og gassinstallasjoner bør utredes i forbindelse med identifisering av nye arealer til havvind.
- Å sikre legitimitet og tillitt til prosesser for kraftutbygging er avgjørende for at energiomstillingen skal lykkes. Vårgrønn mener at tidlige natur- og miljøkartlegginger i statlig regi vil bidra til et bedre kunnskapsgrunnlag i forkant av tildeling av havvindprosjekter, potensielt større tillit til kunnskapsgrunnlaget og redusere konfliktpotensialet. De relevante og prosjektspesifikke kostnadene for slike undersøkelser kan belastes selskapene som får tildelt areal i etterkant.
- Ny kraftutbygging må skje med hensyn til både klima og natur, og på en måte som bidrar til økt grad av sirkularitet. I havvindauksjoner bør derfor kvalitative bærekraftkriterier benyttes slik at ikke bare pris er avgjørende for tildelingene.

Under utdyper vi våre innspill mer i detalj.

Kort om Vårgrønn

Vårgrønn er et norsk rendyrket havvindselskap som utvikler, bygger, drifter og eier havvindprosjekter og tilhørende infrastruktur i Nord-Europa. Vårgrønns ambisjon er 5 GW havvindkapasitet i drift eller under utbygging innen 2030 i det nord-europeiske markedet. Vårgrønn er et samarbeidsselskap mellom energiselskapet Plenitude (Eni) og den norske energientreprenøren og investoren HitecVision.

Web: www.vargronn.com
E-mail: post@vargronn.com
Phone: +47-400 00 221
VAT: NO 925 904 082 MVA

Postal address:
P.O. Box 8120 Forus
4068 Stavanger, Norway

Headquarter:
Jåttåvågen 7, bygg A
4020 Stavanger, Norway

Branch office:
Haakon VI gate 1
0161 Oslo, Norway

Havvind som bidrag til energiomstilling og reduserte utslipp i Norge og Europa

Klimatoppmøtet COP 28 i Dubai i desember 2023 ga tydelige signaler til verden. Vi skal omstille oss vekk fra fossil energi, og fornybar energi må skaleres raskt. Derfor ble landene på COP 28 enige om en tredobling av fornybar energi innen 2030. Som Klimautvalget skriver, når ikke Verden klimamålene uten energiomstilling (s. 71).

Vårgrønn vil understreke havvinds rolle i energiomstillingen i Norge og Europa. Havvind har en stor fordel sammenlignet med andre fornybare energikilder som vind på land og sol: Den kan produsere større volum mer effektivt. Ifølge [EU kommisjonen](#) er havvind “set to become an indispensable part of the energy mix that will be necessary to decarbonise and reach climate neutrality”.

Det satses allerede stort på havvind i Europa. 19. desember 2023 signerte 26 medlemsland i EU og over 300 selskaper et «[European Wind Charter](#)» for å understøtte EU kommisjonens foreslåtte «EU Wind Power Package». Landene har mål om [111 GW havvind innen 2030, og 317 GW innen 2050](#).

Den norske delen av Nordsjøen har blant de beste vindressursene i verden og er egnet til både bunnfast og flytende havvind. Thema Consulting har på oppdrag for Vårgrønn, Å Energi og Corio Generation analysert potensialet for havvind i den norske delen av Nordsjøen frem mot 2050. [Rapporten viser et potensial på opp mot 50 GW lønnsom norsk havvind](#), gitt at deler av denne knyttes til markeder i Europa. En slik satsning vil ifølge analysene gi grunnlag for en stor norsk havvindindustri som kan gi mer enn 50 000 arbeidsplasser, 80 mrd i årlig verdiskaping og et stort hjemmemarked som leverandørindustrien kan bygge seg opp i.

Klimautvalget skriver at «Norge kan og bør bidra til EUs mål om et energisystem basert på fornybare kilder og lavkarbongasser», og at «virkningen av norsk energipolitikk på mulighetene til omstilling av det europeiske energisystemet bør derfor også være et element i vurderingen av den samlede klima- og energipolitikken». Vårgrønn mener havvind er en av de energikildene Norge bør satse mer på for å bidra til å oppnå dette. Å satse på havvind i Norge kan bidra til å demme opp for fremtidig kraftunderskudd i Norge, samtidig som det vil bidra til å kutte utslipp og sikre fornybar kraft til grønn industri i Norge og Europa.

Vårgrønn støtter derfor utvalgets forslag om at energipolitikken bør ta «hensyn til hvordan Norge kan bidra i den europeiske energiomstillingen, samtidig som nasjonale hensyn ivaretas». Vi ser regjeringens satsning på havvind, med et mål om å tildele arealer tilsvarende 30 GW innen 2040 som en del av dette.¹ For at havvind skal kunne spille en slik rolle mener vi at:

- Nettløsninger som gjør det mulig å tilknytte kraft fra havvind til Europa tas i bruk ved de neste utlysningene i 2025.
- Regjeringens ambisjon om tildeling av arealer tilsvarende 30 GW innen 2040 konkretiseres gjennom en plan for jevnlig utlysninger av havvind-

¹ Vi viser til at regjeringen mål om 30 GW innen 2040, gjelder tildeling av arealer tilsvarende 30 GW, og ikke at all denne kapasiteten skal være utbygd innen 2040, slik som Klimautvalget skriver på side 80.

areal i Norge, på samme måte som man har jevnlig tildelingsrunder i petroleumssektoren. En slik plan vil skape bedre forutsigbarhet for investeringer i havvind for norske utviklere og leverandører.

Stort potensial for elektrifisering med havvind

En av klimautvalgets anbefalinger er at «kraft fra land som utslippsreducerende tiltak som hovedregel unngås» (s. 15). Elektrifisering med havvind er en mulighet til å erstatte fossilt energiforbruk på olje- og gassinstallasjoner, slik Hywind Tampen-prosjektet til Equinor er et eksempel på.

Om elektrifisering med havvind skriver utvalget at: «å elektrifisere ved hjelp av havvind reduserer behovet for å bygge ut kraft på fastlandet, men har mindre effekt på utslippsreduksjoner. Hvis plattformer elektrifiseres med havvind vil det også sannsynligvis være nødvendig å beholde gassturbiner for å sikre krafttilførsel ved lite vind» (s. 175).

Vårgrønn vil påpeke at dette gjelder for tilfeller der havvindproduksjonen utelukkende er tilknyttet olje- og gassinstallasjoner, og ikke har noen tilknytning mot land. For havvindprosjekter med tilknytning til land, vil elektrifisering med havvind kunne dekke hele kraftbehovet for olje- og gassinstallasjonene ettersom tilknytningen til land kan være sikkerhet for olje- og gassinstallasjonen i tilfeller hvor havvinden ikke blåser. Dette vil eksempelvis være mulig fra Sørliche Nordsjø II-prosjektet. Energidepartementet har oppfordret aktørene som deltar i konkurransen om å bygge ut havvind på Sørliche Nordsjø II til å vurdere muligheten for elektrifisering av Ekofisk som en del av prosjektet.

Vårgrønn mener elektrifisering med havvind i forbindelse med større havvindprosjekter vil være en arealeffektiv måte å elektrifisere olje- og gassinstallasjoner på. Derfor mener Vårgrønn at mulighetene for elektrifisering av nærliggende olje- og gassinstallasjoner bør utredes i forbindelse med identifisering av nye arealer til havvind, og ved vurdering av eventuelle utvidelser av eksisterende arealer for havvind. Dette vil være viktig for å sikre at det tas høyde for eventuell kapasitet som trengs til elektrifisering ved fastsettelse av produksjonskapasitet for arealene. Dette bør inkluderes i NVEs pågående oppdrag om å utrede arealer til den planlagte havvindutlysningssrunden i 2025.

Legitimiteten og tilliten til kraftutbyggingsprosesser må sikres

Energiomstillingen vi står foran vil kreve store endringer som vil berøre mange ulike interesser og deler av samfunnet. Derfor er Vårgrønn enig med Klimautvalget i at «gode prosesser er avgjørende for å sikre legitimitet når kraft skal bygges ut», og at det er «viktig at berørte parter involveres i slike prosesser og blir hørt» (s. 81). Norge har prosesser for tildeling av kraft- og nettkonsesjoner som stiller krav til at berørte parter skal involveres og høres, men erfaringene fra flere kraftutbyggingsprosjekter, eksempelvis fra vind på land, tilsier at prosessene ikke har vært gode nok.

Som et tiltak for å styrke legitimiteten til utbygging av fornybar kraft foreslår Klimautvalget at det må sikres «uavhengighet mellom utreder og utbygger i konsekvensutredningene» (s. 84). Utvalget begrunner dette med at «det faglige grunnlaget for beslutninger vil da i mindre grad kunne trekkes i tvil» (s. 81). Videre foreslår utvalget at «kartlegging av sosiale og kulturelle forhold og naturtilstand bør vurderes tidlig i konsesjonsprosessene» (s. 84).

Vårgrønn vil understreke viktigheten av objektive kunnskapsgrunnlag i energiutbyggingsprosesser. Vårgrønn har tidligere foreslått at myndighetene bør gjennomføre tidlige grunnlagsundersøkelser og datainnsamling av natur- og miljøverdier som en oppfølging av den strategiske konsekvensutredningen, i forkant av utlysning av områder som er identifisert for havvindutbygging. Dette vil gi bedre kunnskap om områdene som kan brukes i tidlig prosjektutvikling og i prosjektspesifikk konsekvensutredning. De relevante og prosjektspesifikke kostnadene for slike undersøkelser kan belastes selskapene som får tildelt areal i etterkant.

Dette er også i tråd med forslag fra NVE desember 2023 i rapporten [«Innspill til forvaltningsregime for havvind»](#) til Energidepartementet. Her foreslår NVE at det allerede ved åpning av havvindarealer bør fastsettes et kartleggings- og overvåkingsprogram, og at det igangsettes kartlegginger av natur- og miljøverdier i statlig regi.

Videre mener Vårgrønn at faggrunnlaget i forvaltningsplanene for norske havområder bør styrkes og brukes som verktøy i planlegging og gjennomføring av grunnlagsundersøkelser og konsekvensutredninger for havvind. Vårgrønn vil vise til at for å forstå effektene av vindkraft til havs på hele økosystemer, er det viktig at det bevilges tilstrekkelig midler til natur- og miljøkartlegginger, som omtalt i forrige avsnitt.

Disse tiltakene vil etter vår mening bidra til å oppnå Klimautvalgets mål om større uavhengighet mellom utreder og utbygger. I tillegg vil det gi bedre bilde av kunnskapsgrunnlag på et tidlig stadium, noe som kan bidra til å gi større tillit til kunnskapsgrunnlaget og redusere konfliktpotensialet. Det igjen vil kunne bidra til bedre prosesser og raskere utbygging av ny fornybar energi.

Bærekraftskriterier som del av havvindauksjoner

Som Klimautvalget viser til, står Verden overfor «to store, sammenkoblede kriser samtidig: klimaendringer og tap av natur» (s. 87). Tiltak som er ment å løse klimakrisen må derfor ikke bidra til å forsterke tapet av natur, og motsatt. Tiltakene omtalt i avsnittet over, knyttet til å etablere gode kunnskapsgrunnlag og datainnsamlingsprogrammer, er viktig for at man skal kunne forstå påvirkningen fornybar energiutbygging har på natur. Desto tidligere i prosjektene man får kunnskap om natur- og miljøverdier, desto enklere er det å designe prosjekter med minst mulig negativ påvirkning.

Klimautvalget peker også på behovet for mer sirkulære verdikjeder, og anbefaler at «Norge gjør mer for å innrette tiltak for en mer sirkulær økonomi slik at det bidrar

til redusert energi- og ressursbruk i hele verdikjeden for sol- og vindkraftproduksjon og produksjon av batterier». Havvindindustrien, som Vårgrønn er en del av, er en ressursintensiv industri hvor stål og betong er blant de største komponentene. Hele havvindindustrien har et ansvar for å redusere sitt natur- og klimafotavtrykk. Det pågår flere viktige industriinitiativ på dette området, eksempelvis knyttet til resirkulering av turbinblader.

Vårgrønn mener det bør være en konkurransefordel å utvikle havvindprosjekter som i størst mulig grad minimerer negative og maksimerer positive effekter for både natur og klima. Vårgrønn støtter anbefalinger fra EU om å i større grad ta i bruk såkalte «non price criteria» i havvindauksjoner, herunder bærekraftkriterier.

Avslutning

Vårgrønn takker for muligheten til å gi innspill.

Med vennlig hilsen,

Olav Hetland

Olav Hetland
Konsernsjef Vårgrønn